

Előfizetési díj:

Egész évre	4 kor. 80 fill.
Fél évre	2 „ 40 „
Negyed évre	1 „ 20 „

Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Egyes szám ára **20** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., Csömöri-út 28. szám,
ahova mindennemű levelezések és egyéb küldemények
intézendők.

Cselekedjetek!

A magyar királyi államvasutak igazgatósági palotájában már összeültek a nagyok és hatalmasok, hogy díjakat, kitüntetések oszto-gassanak azoknak, akik a sztrájk alkalmá-val azzal tüntették ki magukat, hogy gyön-gíteni igyekeztek a harcot s aljas, becstelen módon elárulták kartársaikat. A becstelenségért pénzbeli kitüntetés, diszokmány jár ki majd azoknak, akik a vasuti hivatalnokok karának szeméjét képezik. Erre a szemétre diszitó szerszámokat tűz a kormány, oda-állítván a feldiszitett nyomorékokat példa-képül azok elé, akik becsületesen, férfiasan küzdöttek az egész vasuti személyzet javáért. A becstelenség jutalmazására tehát van pénz. Az árulók megkapják a magukét kincsekben, aranyban. Ezzel az aljas csoporttal szóba áll Hieronými Károly kereskedelmi miniszter és segíti, támogatja őket. Egy hónap előtt volt a vasuti sztrájk s egy hónap multával már megjön a jutalom. Nekik, a becsteléneknek. Ez sürgős, halaszthatatlan teendő volt. Sürgősnek mondjuk mi is, mert a szégyen bé-lyegét, mely ott ég az árulók homlokán, gyorsan kellett egy szépségflastrommal be-takarni. E flastrom nélkül a czudarok nem mertek az utcára lépni. S a kérvény segí-tett a bajukon. Kifestette őket, mint aféle rimákat. Most már kísétálhattok az utcára. Bátran mehettek, mert a szégyenfoltot be-pirosítottam. És a szemét már ott arczátlan-kodik az utcákon.

Gyorsan, szaporán történt tehát az árulók jutalmazása. Erre készen tartogatták a pénzt. De mi van a becsületes munkások nyug-bérével? Errre, úgy látszik, a kormánynak még mindig nincs pénze. Kilencz esztendő óta kísért állandóan ez a kérdés és kilencz esztendő alatt nem fejlődött odáig, ahol ma, négy hét lefolyása után, a becstelen árulók jutalmazása áll. Kilencz esztendő alatt nem tettek az izzadó, kiszipolyozott vasuti mun-kások érdekében annyit, amit e kifestett rimák érdekében négy hét alatt. Pedig hát a mi ügyünk tiszta és becsületes. Nem jutal-mat kérünk, de jogosan megillető járandó-ságot. S ez a mi legfőbb bajunk. Ha becs-telenek volnánk, óh, akkor Hieronými már értünk is tett volna valamit. Mert Magyar-ország az az ország, ahol a kormányok a becstelen emberek munkáját figyelemre ér-demesítik.

Hetek előtt megígérte Hieronými Károly a máv. munkások küldöttségének, hogy a nyug-bérügy dolgában másnap a főnökök után érte-sítést fog küldeni. A kereskedelmi miniszter ur azonban máig a füle botját se mozgatta. Valótlanul mondott tehát a kereskedelmi mi-niszter, ami elvégre nem is oly csodálatra méltó egy minisztertől, akinek olyan az er-kölcsi érzéke, hogy becstelen árulókkal egy asztalnál tárgyal s azokat megjutalmazza, kitünteti. Egy ilyen kereskedelmi minisztertől minden kitelik.

Mi akkor, a küldöttség fogadásakor, se vártunk semmi jót a kereskedelmi miniszter-től és nem várunk ezután se. *Mi csak a vasuti munkástársunktól vártunk és várjuk, hogy a nyugbér dolgában tegyenek, cselekedjenek valamit.* A miniszter eljárására csak egy lehet a válaszuk: *szervezkedés az egész ország-ban.* A kiszipolyozott, kizsákmányolt mun-kásság a közös cél tudatában forrjon egyet-len nagy hatalmas szervezetté. Ennek a nagy szervezetnek ereje előtt meggörnyed a mi-niszterek erkölcstelen önkénykedése, össze-roppan erőszakoskodása. Ha negyvenezer ajk egyszerre fogja ugyanazt kérni, amit ma a vasuti munkásság csak széjjelszórtan, immel-ámmal hallat, úgy ettől a hatalmas hangtól megrendülnek a miniszteri bársonyszékek karfái és sürgős lesz a kérdés megoldása, amily sürgős volt a becstelen árulók jutal-mazása.

Akarjátok a nyugbér-kérdés rendezését? Ugy-e bár, hogy akarjátok. Ez az akarat ne a szavakban, de a cselekvésben nyilatkozzék meg. Mert a miniszterek a szavakat nem értik, csak a *tetteket*.

*

Lapunk zártakor értesülünk, hogy a nyug-bér-javaslat az északi és nyugoti műhely főnökeihez leérkezett. Nyomban behivatták a főműhelybe a munkások által gyűlölt és soha el nem ismert „nyugbér-bizottság” néhány tagját és parádénak velük vittek néhány tisztességes, de hasonló dologban járatlan munkást, a nyugotiban pedig azokat, akikkel a főnök véletlenül találkozott. Ezek azonban az egyszer felolvasott tervezetből alig értettek meg valamit. A miniszter a leg-utóbb fentjárt munkásküldöttségnek meg-ígérte határozott formában, hogy utasítani fogja a főnököket, hogy a javaslatot a mű-helyekben kifüggeszszék, hogy ezáltal a mun-kások kellő időben állást foglalhassanak.

A tervezetet magát teljesen nem ismerjük, de hogy azt kifüggeszteni nem merik, csak arra vall, hogy az oly gyalázatos, hogy még a kritikától is félnek. Ám legyen bárhogy, azt újból kijelentjük, hogy semmitmondó és semmit se adó intézményekkel nem hagyjuk magunkat elküldetni.

A hálókocsi-társaság.

— Visszaélések, csalások, szerződészegések. —

A „*Magyar Vasutas*” május 15-iki száma kimerítően foglalkozott a nemzetközi háló-kocsi-társaság uzsoráskodásával, melyet az alkalmazottak rovására üz. Alig jelent meg a közlemény, seregestül jöttek az alkalmazottak hálálkodó levelei. De jött más egyéb is. A viszonyoknak egyik alapos ismerőse, akinek alkalma volt közlőről megfigyelni a nemzetközi hálókocsi-társaság üzemleit, most lerántja a leplet a társaság más irányu mes-terkedéseiről. A közlemény oly megdöbbentő adatokat tartalmaz, hogy értjük, ha a nemzet-közi hálókocsi-társaság igazgatósága mindent elkövetett annak idejében a polgári sajtónál, hogy a botrányos visszaéléseket, szédelgése-ket ne hozza nyilvánosságra. S most átadjuk a szót a levél írójának.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Örömmel olvastam bátor és önzetlen fel-lépésüket egy szegény kiszipolyozott testület érdekében. Fellépésük felbátorított engem is s most önökhöz fordulok, hogy segítségükre legyek a nagy tisztogató munkában.

Az önök értesülései teljesen megfelelnek a valóságnak, de nem ölelnek fel mindent, ami ennek a társaságnak lelkiösmeretét ter-heli. Ismerje meg hát mindenki, akit érde-ke, a teljes valóságot.

A nemzetközi hálókocsi-társaságot én a következőkkel vádolom:

1. A személyzetet erőszakosan kizsákmá-nyolja s a vállalatot a maga hasznára lel-ketlenül megkárosítja.
2. A háló- és az étkezőkocsik tisztátla-nok, ami tulzott takarékoságnak tulajdoni-tandó.
3. Megszegte az államvasutakkal kötött szerződést.
4. *Idegen árukat importál a magyar ipar és a magyar állam kárára.*
5. *Kihágásokat követ el az államvasut és a posta kárára.*
6. *Az adóbevallásnál valótlan adatokkal félrevezeti az államkincstárt.*
7. *Kocsiai fertőzők.*
8. A birságokat, melyeket a társaság a személyzetre kiró, a saját céljaira hasz-nálja fel.
9. Nyerészkedik a személyzet által viselt és fizetett egyenruhákon.

Ne legyen vasuti munkás, ki nem előfizetője a Magyar Vasutasnak!

A személyzet kizsákmányolásáról nincs mit írnom, mert azt a *Magyar Vasutas* teljesen kimerítette. De a személyzet megkárosításáról már van mondanivalóm. A társaság vidéken saját személyzetével szerzett be a csirkét, tojást, szőlőt, almát stb. Ezen élelmiszerek bevásárlási árát egy úgynevezett „kiadási lapra” írják. Ezt a lapot aláírja a főpinczér, a szakács és az érkezésnél látta-mozza a szolgálatot teljesítő ellenőr. Ha már most megtörténik, hogy a kiadási lapról valamelyik aláírás hiányzik, ez a lap az irodába kerül, ahol a ma bizony hírhedt Goldmann Galla Ignác kezeihez jut, aki az összeget nem ösmeri el, noha a bevásárolt cikkek a társaság hernád-utcai élelmészeti raktárába kerültek. Az aláírás véletlen elmaradását tehát a bevásárló siratja meg, a társaság pedig zsebre vágja szegény alkalmazottjának 40–50 koronáját. Ha tetszik, ily elszámoló czédulákat fényképekben reprodukálhatok.

A tisztatlanság csak úgy büzik a helyiségekben. Uton-utfélen takarékoskodik a társaság a tisztaság rovására. A halat döglöttén vásároltatja a társaság, mert így olcsóbb. S ezt a döglött halat sokszor napokig hurcolják a kocsikban s csak azután kerül az élelmészeti raktárba, ahol rossz szerkezetű jégszekrényekbe helyezik el. Innen kerül csak napok múlva az étkezőkocsik asztalára.

A hálókocsik legnagyobb veszedelme a köpődények rossz szerkezete. Ezekből az edényekből a piszok a kocsik döcögése folytán kiloccsan s az ágy előrésszére, a szőnyegre hull. Hogy mily fertőző következményekkel jár ez, fölösleges bizonyítani.

Térjünk rá a szerződésszegésre. A nemzetközi hálókocsi-társaság köteles a szerződés értelmében a magyar vonalakon járó kocsijait jó karban tartani, azokat a máv. műhelyekben, vagy egyéb más magyarországi műhelyekben kijavíttatni. És mit tesz e helyett a társaság? *Kiküldi kocsijait a saját műhelyébe*, a Páris melletti St-Denisbe, ahonnan legtöbbször átalakítva vagy javítva jönnek vissza. A társaság így károsítja meg a magyar államvasutat.

A legutóbb kivitt kocsikról, a 310., 311. és 307. számúakról a kocsik kísérőinek megtiltották, hogy azokról bárkinek bárminő felvilágosítást adjanak, ami csak azért történt, hogy rajta ne kapják őket a turpisságon.

A kocsik berendezése idegen gyártmány. Az asztalterítőket Ausztriában, az edényeket Csehországban, nyomtatványait Belgiumban és Franciaországban szerzik be. Külföldi az ágynemű, a szőnyegek, a függönyök. El kell azonban ösmernünk, hogy a poloskairtó szert itthon szerzik be.

A szállításhoz elkövetett kihágások sem csekély méretűek. Mint már említettük, élelmiszereket, ugymint gyümölcs és húsfeleket a társaság vidékről hozza a maga kocsiján Budapestre, *de szállítási díjat soha egy fillért nem fizet*. De szállít a társaság pénzt, leveleket. A maga üzleti ügyeit az egyes városok között ő maga közvetíti, ő maga vízi csomagokban a leveleket és pénzküldeményeket Szent-Pétervárra, onnan a központba. Hoz csomagokat a menetjegyiroda részére. És mindezt a posta és vasút kiadásával.

A társaság üzleti könyveit nem vizsgálják meg Magyarországon s így a társaság oly jövedelmet vall be, hogy nagy adóval ne legyen megterhelhető. Ez a jövedelem, az ő bevallása szerint, oly kicsi, hogy ez után az adó nem rug akkora összegre, mint amekkorát egy félig jőnevű kereskedő fizet. Pedig a társaság óriási haszonnal dolgozik. De persze, vannak jó barátai az országban. Potyára ad egyes magyaroknak szabadjegyeket a hálókocsikban és ennek fejében szemet hunynak a társaság üzemei előtt.

A birságpénzek kirovásánál a társaság a legnagyobb leketleltséggel jár el. Ily nagy vállalatnál s az alkalmazottak tulterheltségénél alig lehet elkerülni, hogy az emberck valami kis mulasztást ne kövessenek el. S ha már jár azért birság, minden más vállalatnál a birságpénzeket a nyugdíjalaphoz csatolják. De ennél a társaságnál a magyarországi alkalmazottak részére nyugdíj nincs, a birságpénzeket is a társaság vágja zsebre.

A czudarság a legotrombább módon jut

kifejezésre az alkalmazottak ruhabeszerzésénél. A társaság ugyanis kötelezi az alkalmazottait, hogy ruháikat Tillernél szerezzék be. A társaság utalványt ad az alkalmazottnak, aki jelentkezik Tillernél. Alku persze nincs a ruhára. Tiller úgy számít, amint neki tesszik. A társaság kifizeti Tillert s aztán az alkalmazott keresetéből 20–40 koronás részleteket levon. A komisszág abban nyilvánul, hogy a társaság 6 százalékot még hozzácsap az árhoz, amiért ő a ruhát előre kifizette Tillernek, úgy hogy az alkalmazott egy ruháért, melyért a társaság 100 koronát fizetett a szabónak, 106 koronát fizet a társaságnak. Hogy ezenkívül még mit kap a társaság a szabótól, amiért az alkalmazottait arra kényszeríti, hogy ruháikat csakis Tiller-nél szerezzék be, az egy ily piszok társaságnál könnyen kiszámítható.

Igy sinterkedik ez a társulat az államon és a saját alkalmazottain. Itt az ideje, hogy végre megfékezzék garázdálkodásában.

A máv. fogyasztó-szövetkezete.

II.

A máv. fogyasztó szövetkezete köznéven a „consum“, hivatalosan „A magy. kir. államvasutak alkalmazottai fogyasztási szövetkezete“ 1883-ban alakult. Első tagjai munkások és tisztviselők voltak vegyesen, a dolog ma is így áll. A szövetkezet nem munkásszövetkezet, de a Magyarországon divó rendszer szerint kispolgári egyesülés, amelynek minden hibáját magukévé tették azok az alapszabályok, melyeket ismertetni ezen fejezet feladata.

Első cikkünkben nagy súlyt fektettünk annak hangsúlyozására, hogy olyan szövetkezetnek, amely a tagok érdekében áll fenn, demokratikusnak kell lennie. Nos, a mi szövetkezetünk minden, csak nem demokratikus. Kezdjük az elején. Tag lehet minden államvasuti alkalmazott (5. §.) külön enge-

TÁRCZA.

A Zsadó ur leánya.

Irta: Thury Zoltán.

Ez a történet kissé zord. Fönn a magas Északon esett meg, ahol nemcsak, hogy nem virul a csitrom, hanem még a jobb időkben is hármát adnak egy hatosért belőle, ahol a hideg napfény fehér hómezőn pihen meg delente a hegyek tetején, ahol állandóan fagyos szelek fujnak, ahol minden falu klimatikus gyógyhely. Aki kiállja, vásárol négy kutyát és elindul az északi sarkra. A leányok ezen a tájon tömérdek üveggyöngyöt hordanak s mivelhogy nincs, ami lesüsse a bőrüket, fehérek, puhák. Ha végignézed a földeket, mintha csupa hercegkisasszony kapálna a krumplit. Szépségük azonban némi nehézségekbe ütközik, amennyiben mintha mindnyájának belapította volna kissé az orrát még egynapos korában a bába-asszony. Ott történt az eset, ahol kánikulában is jeges esők zuhognak s nem csak lehülnek, hanem a rozsszal egyetemben meg sem teremnek a szenvedélyek, A mi oda kerül, import az Alföldről, a Bánságból, melegebb tájakról s meg is bámulja vizes, nagy, értelmes, de mégis üres pislogásu szemével a tót bennszülött, mint a vásári bódében a kétfejű kutyát. A szerelmeket tudniillik, amelyek hőst formálnak némely, máskülönb szimpla emberből. A szerelmet, ami kitartó és leöklözi az utból az akadályokat. És ott történt az eset, ahol — hogy jobban megvilágítsam a képet — többrendbeli vasutak járnak. Cik-czakban kicsi vasutak, fiacskái, leánykái, kutyuskái a fővonalnak, aztán meg sok oldal-

ágbeli szegény rongyos rokon, ötöd-hatodrendű, keskeny és még keskenyebb vágányu viczinálisok, amik mind valami gyógyhely eresze alatt lehelik ki a lelküket, hogy aztán egy lapát friss szénrel tultömve a gyomrukát a kazánnak mondott leveses-fazék alatt, visszabugyborékoljanak a keresztbe fektetett késhez, meg villához.

Egy ilyen, hogy úgy mondjam: jó igyekezetű, de gyöngye kis vasutacska szelte át Zaplacinánál a truba-duvinai viczinális vonalát. Ez a viczinális igen előkelő alkotás. Hatvan kilométert jár be naponként két vonat. Egy vegyes és egy délutáni vegyes. Az állam is kezelte egy darabig, de aztán visszaadta a direkciónak, hogy csak működjenek velük ők maguk. S az állami kezelés idejéből fennmaradt némely koncesszió is a truba-duvinai számára. Például az is, hogy a fővonal s többek közt az a kis vasutacska, amely Zaplacinánál átvágta a sinjeit, várni tartozik, amíg a truba-duvinainak átbocsátani méltóztat a pályán. A kis vasutacska, amely Zaplaczina-Jerika-Firacska-Dubsa-Sunirka gyógyfürdői helyi érdekű, nyolcz kilométerre tervezett, de utóbb egy kilenczedikkal megtoldott pálya békességesen várakozott a lebocsátott fehér korlát előtt, ha éppen közlekedett valamelyik vegyes, de megvolt a maga kedves igénytelenségében mindaddig, míg az átjáró melletti kis állomásocskára uj főnök jött. Egy bizonyos Takács István nevezetű hirtelenbarna, tüzesszemű, csinos gyerek, gondolom kecskeméti fiú, aki szörnyen rosszul érezte magát eleintén ebben a fészekben. Azután aztán jobban. Bejárogatott a faluba, megismerkedett a családokkal, hol itt, hol ott flótázott egy-egy kertben licziombokrok között, meg azon a vidéken roppantmód szép virág-georginabokrok alatt s dalolva, olykor a cigánnyal

kisértetve haza magát, kedélyesen ment ki az állomásra. Azután aztán megállapodott egy családnál, szörnyű mérgére a többinek. Egy lányos háznál, aminek az udvarán rózsák is nyílottak. A leányt Esztikének hívták. Azóta már asszony.

Egy szép napon tudniillik, amikor az első vegyes már elment — Takács ur fölvette a jobbik zubbonyát s egy kicsit legényesen, peczkesen beballagott Zsadó Ferencz urhoz, az Esztike apjához. Az eléje siető s egy kicsit már a helyi viszonyokhoz alakult, nagyon pisze, de amelletted kedves, tömzsi kislány komolyan elintette magától s a ház hátuljára került, ahol egy ajtóra az volt írva: iroda. Beljebb egy másik ajtón másik tábla: vezérigazgató. Zsadó ur volt a vezérigazgató és pedig annak a titulushoz nem, de a kilométerekben annál inkább takarékoskodó vasutacsának a vezérigazgatója, amely a Takács ur sineit átszelte. — Takács ur bekopogott s nem ült le, hanem egyenesen a dologra tért.

— Igazgató ur, öt perc alatt végezhetünk. Esztike szeret engem, én szeretem Esztikét. Adja nekem. Becsületes ember vagyok, nem bánja meg.

A vezérigazgató ur föllállott s hogy jobban lásson, letette a szemüvegét maga elé az íratóspapírosra.

— Tessék?

— Már elmondtam, hogy miért jöttem.

— Hallatlan.

— Mi a hallatlan?

— A mai fiatalság egyszerűen bolond.

— Én?

— Ön is. Hát ki az ur, mi az ur? Kis, alárendelt emberke a trubainál. Hát mi az, kérem? Ez is jogczim már ahhoz, hogy valaki beállítson egy tekintélyes, vagyonos emberhez és a lányát kérje? Hát mi az a lány?

delem nélkül, de bárki más is az igazgatóság engedelmeivel. Demokratikus szervezetben ilyen fontos engedelmet csak a taggyűlés adhat. A szervezetből kiváló tagok vagy az elhalt tag örökösei csak egy év alatt kaphatják ki az üzletrészüket, de az igazgatóság alapszabályszerű engedelmeivel azonnal is. (6. §.) Második fajta alapszabályszerű protekció. A tagnak ellenőrzési joga és lehetősége nincs (7. §.) A vásárlás mikéntje az igazgatóság kezében van, amely egyoldalúan szabja meg, hogy ebből vagy amabból mennyit vásárolhat valaki. (9. §.) Szóval annak a meghatározására, hogy valaki mennyi kávéat iszik és hány kiló lisztet vesz havonta, egyesegyedül az igazgató urak mérvadók, a fogyasztónak magának semmi köze hozzá. A tag hitele az üzletrészei erejéig terjed, de tovább is, — ha az igazgató urak engedik. (9. §.) Negyedik fajta hivatalos protekció. Az alapszabályok 10. §-a nem mondja meg pontosan, mint azt a jó szervezetek alapszabályai teszik, hogy a fölösleg hová fordítandó, erről a közgyűlés dönt, persze az igazgatóság javaslatára. Helyesebben a felesleget oda fordítja az igazgatóság, ahova neki tetszik. Ennek a §-nak hiányai egy rosszakaratu vagy tehetetlen igazgatóság kezébe adják a szervezet egész finanszíráját anélkül, hogy valami nagy felelőséggel tartoznának miatta.

A tagok összes jogait a szervezet ügyeit illetőleg a közgyűlés gyakorolja a 12. §. szerint. Itt álljunk meg egy kissé. Az összes jogokat — mondja az alapszabály. Egy esztendő alatt érvényesíthető összes befolyás, tehát egy napon érvényesíthető. Egy napon és egy helyen, mindkettő az igazgatóságtól függ. Ha tetszik Piripócsón tartják meg vagy Lawocznán.

Tessék odamenni a horvátoknak pl. — ha szabadságot kapnak és kedvük van rá. Már maga ez a tény is garancia arra, hogy csak az mehet és megy oda, akinek a „felsőbbség” meg nem akadályozza az eljutását. A renitenseket egyszerűen szolgálatba rendelik s az igazgatóságnak a protezsék megadják a felmentvényt és újra megválasztják őket. A közgyűlés idejét és helyét a hivatalos lapban teszik közzé. Ha mutatnak nekem egy szál munkást, aki látta ezt a papirost már, meghajlom előtte. A közgyűlés határozatképes, ha száz tag jelen van. Ma 12.000 tag van s ebből 100, azaz száz dönthet az összeség érdekei felett! De ez még nem minden. Ha száz közül 95 ellenzéki volna is, ami lehetetlen, a maradék öt semmissé tehet minden akciót. Hiszen mindenkinek annyi szavazata van, ahány üzletrésze. azaz mennél több vagyona van. Ez annyit jelent, hogy nem a fogyasztás, de az üzletrészek percentszázaléka irányítja a szervezet gazdasági politikáját. Azaz, ahogy irányítja. Minden jelenlevő a közömbösek üzletrészt, azaz szavazatát is képviselheti s így egyeseknek a fizetésük vagy a mások közömbösségének jóvoltából 20, azaz husz szavazata is lehet. Maga az igazgatóság a saját szavazataival is lesavazhatja az egy közgyűlést, ha ügyesen csinálja a dolgát. Még hozzá a szavazás nyilvános. Hogy ez az államvasutnál mit jelent, felesleges fejtegetnünk.

Demokratikus szervezetben, ha tagjai szétszórtnak laknak, minden gócpontban taggyűlés van, amely a közgyűlésre kiküldöttet választ és tagfelvétel s az igazgatóság választása stb. stb. felől titkos szavazással dönt olyan napon, amelyet az alapszabály meghatároz, vagy a tagok többsége esetről-esetre kíván. A taggyűlés ezen deczentráli-

zációja éppen a mávnál volna könnyen kivihető, aminthogy éppen itt volna a legnagyobb szükség a teljes szavazategyenlőségre és a titkos szavazásra is. Az alapszabályok illetően megváltoztatása azonban még nem lenne elegendő. Az igazgatóság hatáskörét nagyon meg kellene szorítani. Képtelen dolog elképzelni is pl. azt, hogy miként tühettek az első tagok olyan alapszabályt, amely kimondja, hogy a tagok írásban beadott panaszait az igazgatóság bírálja el. (15. §. 6.) Egy szervezetnél természetesen a legtöbb panasz magát az igazgatóságot éri. Tessék most igazságos ítéletet várni olyan ügyben, amelyben a bíró is, a vádlott is az igazgatóság. Könnyen megeshetik, hogy szerepcsere történik s a vádlóból lesz a vádlott, aki egyszerűen röpül a tagok sorából. A kizárást ugyanis egyesegyedül az igazgatóság intézi (15. §. 7.), amely ezen az úton minden „izgága” embert rövid úton el tehet láb alól.

Hogy a szervezet tisztviselőit ő nevezi ki, hogy a szerződéseket ő köti, az árakat ő határozza meg, a boltok felállítását és nyitva tartását ő rendeli el ott és ahol neki tetszik, a tagok vagy a felügyelő bizottság beleszólása nélkül — az ezek után természetes. A három évre megválasztott igazgatóság teljhatalmu ur, amely a tagok kárára az alapszabályok szerint is annyi mulasztást, sőt visszaélést követhet el, ha akar, amennyi neki tetszik. A protekciót az alapszabályok szerint is százféle módon gyakorolhatja, a terrorizmusnak százfajtáját megengedik a statutumok, amelyek a tagok jogait a lehető szűk körre szabják, de ennek gyakorlását is csak oly módon engedik meg, amely mód szinte kizárja a tagok akaratának érvényesülését az igazgatósággal szemben.

Ilyesminek a lehetősége is ki van zárva

Rongy, hogy csak úgy akárkinek odaadjuk? Én vezérigazgató vagyok...

— Kilencz kilométer.

— De hét az enyém belőle és Simerikán az enyém a nagyszálló meg a Söhajok villája, meg a szinkör. Van szőlőm, házam a községben, benne van ebben a vasutban meg a fürdőben vagy kétszázezer forintom...

— Ugy?

— Ugy. S egyszerre csak előáll egy Szakács nevezetű ur...

— Takács.

— Mindegy.

— Nem egészen mindegy. Hát annyi pénze van ebben a vasutban?

— Az enyém az, öcsém.

— Hát Isten áldja meg.

Indult, de Zsadó ur utána ment s megfogta a kezét.

— De nem haraggal válunk meg egymástól?

— Dehogy. Csak nem tartok az apósommal haragot.

— Mondom, hogy...

— Ne mondjon semmit. Jó napot.

Másnap reggel hétkor a kis vonat gépésze nagyot nézett, amikor a trubai vasút fehér póznáját maga elé fektetve találta az uton. Várt, aztán sétált, aztán pipált, végül jött egy lokomotív Truba felől. Nemsokára visszatért, de akkor már egy üres deszkás-kocsi is oda volt akasztva a hátuljához. A pózna azonban még mindig nem emelkedett föl. Arra a kalauz, jótorku legény, bekialtott az állomásra:

— Héj, mi lesz?

Válasz nem jött, hanem valami bakter megindult a sinek között s a korláthoz czamogott. Pipált s rákönykölt a korlátra, bele-

bámulva a szintén nyugodalmasan pőfékelő kis masina üvegcsemeibe.

— Mi lesz, hej? — kérdezte újra a kalauz. Az ember nyugodalmasan felelt.

— Tolat.

— Mi? Mit tolat?

— Kocsit. Tán látod, hogy forduljon ki a szemed!

Csakugyan látni lehetett, hogy kocsi jön. Ezuttal is ugyanaz, ami az elébb elment, de vagy tíz szál deszka volt rárakva. A gépen pedig ott állott maga a főnök ur is. Ezen a vonaton, a kicsin, hátul utazók is voltak. Minden ablakban két-három fej is, ami mind kiabál: Az istenit neki! Hát mi lesz? Ez is vasut? — A főnök ur csak csóválta a fejét s tovább döcögött. Amikor visszajöttek, még egy kocsi zakatolt mögöttük. Ez háromnegyed kilencz tájban történt, akkor aztán megnyílt a sorompó a kis vasut előtt is. — S ez aztán így ment azután mindig. A két vegyes között igen sok egyéb munka akadt a vonalon s a szegény kis vasutacskának várnia kellett két-három óra hosszat. A vezérigazgató ur egymásután küldte a sok följelentést a direktióhoz a főnök ellen, de a vizsgálat csak igen lassan haladt. Sok jegyzőkönyvet vettek föl, ezalatt pedig üresen járt ide-oda a maga kurtá pályáján a kis vonat s a gyógyhelyen, a nagy szállóban fölmondták a szobákat az emberek.

Ilyen körülmények között a szinkörre se akadt eléggé kiéhezett vállalkozó és Zsadó ur kegyetlenül izzadt, amikor végigbámult ezen a hirtelen beállott fordulaton az üzletben. De nem afféle ember volt, aki enged. Előbb bejárt a direktióhoz, veszekedett, lármázott, hogy már a kis diurnisták is mosolyogtak, ha jött; azután pedig, míg várta, hogy mit határoznak odabenn, maga is meg-

akart győződni arról, hogy van-e csakugyan valami határa a szemtelenségnek. Korán kelt, a lokomotívon töltötte a napot s iszonyu méregben kiabált rá egy este a lányára, amikor hazajött.

— Ne röhögj ki a tulajdon apádat, te, te trubai, aki velük tartasz.

A pisze lány ezuttal igazán kedvesen mosolyogta le az apját s mindössze ennyit mondott:

— Csak vele.

— Hát annyira kedvedre való az a bitang?...

— Annyira.

— Mars!

— Kezét csókolom.

Másnap reggel már megint a lokomotívon utazott ki a vezérigazgató ur odáig, ahol keresztbe feküdt a sineken a fehér korlát. Azután várta. Hát egyszerre csak igen nagy szemtelenség következett be. Trezinán jött a főnök ur. Két munkás hajtotta a kis szerkezetet, ami lendületet adott a kereknek, s hátul mozdulatlanul, kissé komoran ült a főnök ur. Arra elevenedik meg az arcza, hogy meglátta a korlát mögött veszteglő lokomotívon Zsadó urat. Erre felállott és tele torokkal kezdte énekelni, hogy: megérdemli az a lány, akiért sáros a trezinám... Azzal már tovább is ment s lassan, szörnyű méltósággal a levegőbe emelkedett a korlát. De mielőtt megindult volna a kis vonat, Zsadó ur leugrott a lokomotívról s lassan megindult a sinek mellett a trubai irányban, arra felé, amerre ütemesen, másodpercenként egyet lódulva, tovább ment a trezina.

Amikor az állomásra ért, nagyon hümmögött, csóválta a fejét s kedvetlenül mondta a főnöknek, aki kinézett eléje a perronra:

— Vöm uram, maga nagy zsvány!

demokratikus szervezeti szövetkezetben, amely még a tagok kisebbségének képviseléről is gondoskodik az igazgatóságban, amelyet a tagok gazdasági érdekeinek megóvására szorít, ha mással nem, azzal, hogy évente és titkosan választja őket és minden tagnak megadja az egyenlő beleszólás lehetőségét. Demokratikus szövetkezetben a felügyelő bizottság nem üres formalitás, de a szövetkezett legfelsőbb foruma, hivatása nemcsak a szoros értelemben vett felülvizsgálat, de az irányítás is.

A mi szövetkezetünknek azonban már az alapszabályai is egyenesen arra vannak teremtve, hogy a szövetkezeti élet torzképe gyanánt lehetővé tegyenek egy újabb „szövetkezet”-nek címzett intézmény felállítását, amelynek célja az alkalmazottak mennél nagyobb lekötöttsége s a máv. egész korhadt bürokrata rendszerének fentartása, a nagyfejtűk kényuralmának biztosítása és néhány igazgatónak ellátása fizetésén felül könnyen szerzett busás jövedelemmel.

Aki pedig ezt a képet tulságosan sötétnek találja és azt tartja, hogy üres elméleti fejtegetés, és azt hiszi, hogy a gyakorlat ellenkezőt bizonyít, az várjon lapunk következő számáig. A harmadik és utolsó cikk adatokat fog adni és — sajnos — még sötétebb képet festeni. B.

(Folyt. köv.)

Betegsegélyző-pénztárunk.

A máv. kilenczvenezer tagot számláló betegsegélyző-pénztára f. é. május 29-én tartotta évi közgyűlését a keleti pályaudvar régi postatermében. Várákozással néztünk a közgyűlés tanácskozásai elé, mert azt hittük és reméltük, hogy azok a tagokra hasznos és üdvös eszméket fognak termelni. Különösen vártuk, hogy a kinevezett alkalmazottak nagyobb mértékben érdeklődnek a pénztár ügyei iránt, mint eddig. Csalódtunk. A tagok képviselét ezuttal is úgy láttuk összeállítva, mint az eddig szokásban volt. A kirendelt emberek között ott volt a munkások csoportja is, akik küldötteiket a hivatalos presszó daczára is többé-kevésbé szabadon választották meg, noha ezek legnagyobb része is úgy lett kirendelve a közgyűlésre. Amde a szabadon választottak jogos és tárgyilagos bírálata s törvényes alapon álló követeléseit süket fülekre találtak a mindenre kész kirendeltség előtt; ez a közgyűlés is csak folytatása volt a régi rendszernek, az igazgatóság jogtípró, törvénytelen politikájának.

A közgyűlésen az igazgatóságot dr. Kiss János és dr. Csáthy Lajos igazgató-orvos képviselték s vezették a közgyűlést az eddigi szokás szerint korlátlan hatalommal. Már-már azt hittük, hogy a tárgyalás mellőzésével s a kiküldöttek megkérdezése nélkül kimondják a határozatokat, de ezt szerencsére meggátolta Osváth István munkástársunk napirend előtti felszólalása: okadatolt kifogást emelt a küldöttek igazolásának módja ellen, mert aszerint nem állapítható meg, hogy a megjelentek az alapszabályok értelmében jogosan képviselik-e a tagokat. Ezt a kérdést dr. Kiss elnöklő semmitmondó válasza után a jelenvoltak napirendre-téréssel intézték el.

Az igazgatóság jelentése képezte a napirend első tárgyát. A kötetnyi terjedelmű jelentés sok mindenről számol be, nagy terjedelmű anyagot ölel fel, sok hasznos tanulság vonható le belőle, de első sorban az, hogy a pénztár igazgatósága mindennel inkább törődik, mint a tagok jogos igényeivel. A jelentést Farkas Izor munkástársunk vette bonczkés alá. Tartalmas beszédben bírálta az igazgatóságnak a tagokkal szemben követett eljárását. Felhozta, hogy a mai közgyűlés

tulajdonképpen nem is jogosult határozatot hozni, mert nem az alapszabályok értelmében alakult meg. Az igazgatóság sem a küldöttek választására, sem a közgyűlésre nem bocsátotta ki a szabályszerű hirdetményeket. Ez olyan szabálytalanság, amelyért a hatóságnak a törvény értelmében okvetlenül meg kellene semmisíteni a közgyűlés határozatait s új küldött-választást rendelni el. A közgyűlés összehiva nem lett, a különböző szolgálati főnökök az irodákból vezényelték ki a küldöttek legnagyobb részét. Követeli, hogy a jövőben a választás és a közgyűlés szigorúan az alapszabályok értelmében ejtessék meg és hívassék egybe, akként, hogy abban a tagok kétharmada szabad választás útján képviselve legyen. A mai rendszer mellett a pénztári tagok élettelen anyagnak tekintettek, amelynek csak hasznát kell és lehet venni; jogaikról szó sincs. A pénztári orvosok, a kiket a tagok filléreiből fizetnek, azokat semmibe sem veszik épen azért, mert tudják, hogy a máv. betegsegélyző-pénztáránál mindenkinek van szava, csak a tagoknak nem.

Sűrgeti a természetes gyógymód behozatalát, megfelelő számú és felszerelésű gyógyintézetek föllállításával, miután ennek a gyógymódnak az alkalmazása a tagok érdekében multhatatlanul szükséges.

A felszólalást egész serege követte még a panaszkodók és jogos kívánságoknak. Felpanaszolták a jelenvoltak a gyógykezelés és orvosi szolgálat hiányait és hanyag ellátását, követelték a táppénz felemelését, a temetési járulék minimum egységesítését és megfelelő felémelését a fővárosban dolgozó, de vidéken lakó tagok részére. A pénztár orvosi tanácsadójának tekintélyes számot tevő testülete hasson oda, hogy a Máv. mint munkaadó, a műhelyek és fűtőházak mellé megfelelő mosakodó, illetve fürdőhelyiségeket adjon, mert ez már igazán a legelemibb egészségügyi követelmény. Mindezek a panaszok és jogos követelések javaslatba hozattak, de az elnök nem szavaztatott felettük, hanem bezárta a vitát s elfogadottnak jelentette ki a jelentést s megadottnak a felmentvényt. A jelenlevők, mint jól fegyelmezett alárendeltek ezt persze néma megadással tűrték.

Dekorum kedvéért választás is volt. Kiosztották a szavazólapokat az üles kezdetén boldog-boldogtalannak s beszédtek, mielőtt a jelenlevők észrevehették volna, hogy kikre is szavaztak tulajdonképpen. Az elnök azután kijelentette, hogy a szavazás eredménye, a hivatalos lapban fog közzététetni s ezzel a küldöttek eltávoztak. Jelölve vannak hivatalos részről az igazgatóságba rendes tagokul: Stiegler András művezető és Kasnya Géza főkalauz; póttagokul: Farkas Antal segédtitkár és Sebestyén Lajos számtiszt. A felügyelő-bizottságba: Hajdu József főmérnök, Radimeczky János hivatalnok és Gerlich György főkalauz, mint rendes tagok; Kertész József, mint póttag. Ezek lesznek hivatva képviselni a Máv. több mint 50.000 munkását a pénztár vezetésében, ha a szavazás eredménye másképp nem üt ki. Nevezetes és a választás módjára jellemző, hogy a vidéki küldöttek már az ülés elején leadták szavazólapjaikat s elmentek a városba egyéb dolgaik után. Azokat, akik azon a nézetten voltak, hogy a szavazás titkos, tehát a szavazólapot nem kell aláírni, a leadás után privát uton értesítették, hogy az aláírás nélkül leadott szavazatokat meg fogják semmisíteni. E miatt a küldöttek egy jelentékeny része le sem adta a szavazatát.

Ezeket nagyjában a közgyűlés lefolyásáról. Az ottan felhangzott óhajok és követelések mindenike oly nagy jelentőségű, hogy azokra legközelebbi alkalommal ismét vissza kell térnünk. Ezuttal a „közgyűlés”-ből azt a bizonyosságot szereztük, hogy a m. á. v. fitytyet hány törvénynek és szabálynak, ha az az alkalmazottak jogairól szól. A betegsegélyző pénztár ma nem más, mint az alkalmazottak által fentartott kisegítő üzletág a Máv. kezében.

Nem is lesz az más, míg az alkalmazottak és munkások öntudatra ébredve maguk nem veszik kezükbe a pénztár vezetését.

Felszólítjuk mindazon munkástársakat, akik még az előfizetési iverk II. lapját be nem adták, hogy azt hozzánk haldéktalanul szolgáltatassák be ellenőrzés végett, mert lapunk következő számát a már régebben előjegyzett előfizetőink közül csak azoknak küldjük, akik előfizetési díjaikat már rendezték, vagy addig rendezni fogják. — Egyben pedig felkérjük mindazokat, akik lapjukat kellő időre meg nem kapják, vagy lakást változtattak, hogy azt nekünk azonnal bejelenteni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

Hirek.

A „Magyar Vasutas” eddigi számai már is nagy forradalmat idéztek elő a vasuti munkások körében. Egy rég érzett hiány lett a „Magyar Vasutas”-sal pótolva. Összekötő kapcsot teremtett az állam kizsákmányolt proletárjai között, akiknek még az sem szabad, hogy a maguk kedve szerint szervezetet létesítsenek. Ezt a szervezetet van hivatva a „Magyar Vasutas” pótolni. Itt tárjuk fel szenvedéseinket, itt mondjuk el panaszainkat és itt mutatunk rá azokra a gyógyszerekre, melyek a vasuti munkást nyomoruságos helyzetéből kiragadják. Csoportosuljatok, tömörüljétek hát e lap köré, amely a ti lapotok, mert a ti szenvedésetek szülte azt világra. Forduljatok a laphoz minden bajotokkal s a lapnak lesz gondja arra, hogy minden hangot meghalljanak ott, ahol oly nagyon szeretnek süketek lenni.

Támogassátok a lapot. Fizessetek elő és terjeszszétek. Szerezsetek neki előfizetőket, olvasókat, mert minden lap annál nagyobb hatalom, mennél több szív érez vele. S ha hatalmassá tettétek a lapot, hatalmassá letetek magatok is.

Előre, vasuti munkások!

Segély a rendszabályozott vasutasoknak. A nagyszáju vezérek, akik a vasuti sztrájk alkalmával meritő kanállal ették a di-csőséget, a sztrájk letörése után szépen visszavonultak, hogy biztonságba helyezték a maguk mandátumát. Igaz, hogy valamit mégis tettek. Valami jótékonysági mozgalmat kezdeményeztek, de hamarosan azt is átadták Bánffy Dezső bárónak. Hetek teltek azóta, de a felfüggesztett vasutasok eddig egyetlen fillért sem kaptak. Azaz hogy kaptak, de nem a magyar polgároktól, hanem az olaszországi vasuti munkások szövetségétől. Ez a szövetség 1000 lírát (körülbelül 950 koronát) küldött a magyarországi munkásszervezetek szaktanácsának azzal a meghagyással, hogy azt a megszorult vasutasok között oszssa ki. Jászai S., a szaktanács titkára, ennek a felszólításnak már eleget is tett, amennyiben az összeget a legszegényebb és támogatásra leginkább rászoruló vasuti alkalmazottak között már kiosztotta. Így jutottak a szegény, nélkülöző vasutasok az olasz szocialista munkások útján támogatáshoz. Pedig hát e jelen esetben nem az olasz munkások munkástestvérei, a szocialista ipari munkások sztrájkoltak, hanem olyan alkalmazottak, akik a sztrájk idejében halani sem akartak a magyarországi szocialistákról. S az olaszok mégis jelentkeztek és adtak, amennyi tőlük tellett. Hát ez annak a

bizonyos nemzetköziségnek, a nagy szolidaritásnak egyik ténye. S hogy a nemzetköziség, a szolidaritás nem lehet oly megvetésre méltó valami, amint azt a magyarországi kurtaeszű miniszterek, önző grófok és bárók, hatalmukat és hasznukat féltő polgárok hangoztatják, azt az olasz szocialista vasuti munkások ténye igazolja.

A sztrájkbizottság pöre. A budapesti büntető törvényszék a vasuti sztrájkbizottság pörében a főtárgyalást tudvalevően június 3-ára tűzte ki. A tárgyalásra eddig csak azokat a tanukat idézték meg, akikre a királyi ügyészség hivatkozott, mert a vizsgálatot mellőzték és így a védelemnek az előzetes vizsgálat alkalmával nem volt módjában a tanukra hivatkozni. Most azonban sürgős beadványt intéztek a főtárgyalás elnökéhez, dr. Oláh András törvényszéki bíróhoz, amelyben számos tanu beidézését kéri. Ezek között szerepel gróf Tisza István miniszterelnök, akit arról kérnek kihallgatni, hogy a parlamentben elmondott beszédéhez kitől kapta a vasutasokra vonatkozó adatokat, továbbá első beszédében miért mentette a vasutasokat, akik ellen azután kiméltlenül lépett föl. Hieronymi kereskedelmi miniszterrel az ügyészi vádirattal szemben azt akarják bizonyítani, hogy a vasutasok sztrájkja nem volt tervszerűen előkészítve és bujtogatások, izgatások nem történtek. Rudnay Béla főkapitányhoz azt a kérdést kívánják intézni, hogy ki adott neki fölhatalmazást, utasítást a Horvátországból érkező több száz vasutas letartóztatására, amit a védelem törvénytelen intézkedésnek tart. Vörös László országgyűlési képviselővel azt a körülményt bizonyítják, hogy a tömeges letartóztatás volt egyik főoka annak, hogy neki, mint a kormány képviselőjének, a sztrájk megszüntetésére irányuló békeakciója nem sikerült.

Felmentett vasutasok. A rimaszombati törvényszék vádtanácsa a feled—tiszolczi szárnyvonalon alkalmazásban levő vasutasok közül Oderwald Józsefet, Czirek Károlyt, Kalina Károlyt, Meskó Bélát, Molnár Vendelt, Stojalovszky Brunót és Meliska Györgyöt a hivatali kötelesség megtagadásának büntette miatt vád alá helyezte s utóbbi kettőt izgatással is megvádolta.

Nagy érdeklődés mellett tartották meg szombaton ez ügyben Rimaszombaton a főtárgyalást, melyen Kolbay Sándor elnökölt; Vozáry György és Velez Ferencz voltak a bírák.

A bizonyítási eljárás során kihallgattak számos tanut, többek között a tiszolczi és nyustyai állomásfőnököt, a fűtőházi főnököt, mert a vádlottakat azzal vádolták, hogy egy gépet befűtöttek és a vasutasokat el akarták szállítani Budapestre.

Stojalovszky nyustyai pályafelügyező és Meliska mozdonyvezető ügyét külön tárgyalták, mert ezek ellen izgatás vétsége miatt is vádat emelt az ügyészség azért, mert állomásaikat ez évi április 20-án elhagyták s Tiszolcra menve, ott az összegyűlt 40—50 vasutast állítólag arra izgatták, hogy hagyják el állomáshelyeiket, fűtsék be a gépet s utazzanak Budapestre az értekezletre.

A bíróság mindkét vádlottat, miután a terhőkre rótt bűncselekmény nem volt beigazolható, felmentette. Azután tárgyalták a többiek: Oderwald József, Czirek Károly, Meskó Béla, Kalina Károly és Molnár Vendel ügyét s a bíróság dr. Mészáros István vádbeszéde és dr. Törköly József védőbeszéde után az összes vádlottakat fölmentette.

Az inkvizíció Pozsonyban. A vasutasok munkába állottak és a kereskedelmi miniszter békülékeny hangulatban lévén 3355. eln. sz. alatt egy rendeletet intézett a vasutasokhoz, amely többek között ezt is mondja: „Nem kívánok a kötelességükről megfélemedeztetni, de a szolgálathoz ismét visszatért személyzet ellen megtorló intézkedéseket alkalmazni.”

A máv. vezetősége számtalanszor félrevezette az alkalmazottakat, sokat ígért, de

semmit sem tartott meg. A miniszter szavában mégis megnyugodtak a vasutasok. Visszatértek a munkához és ha ennek dacára a legképtelenebb üldözésnek vannak kitéve, ez bizonyítja azt a fejetlen kapkodást, amely a máv. vezetőségének minden tényét jellemzi.

Ludvigh ur a gallai szarvasvadászokat, mert az utóbbi időben sok bakot lőtt, egy időre beszüntette és most azzal szórakozik, hogy kirendelt hajtóival a vasutasokat hajszolja föl.

Pozsonyból jelenti tudósítónk, hogy Ludvigh ur megbízásából a fegyelmi bizottság: Décsey üzletvezető, Lendvay, Steyskal felügyelők és Stromsky főmérnök néhány nap óta ott diétáznak és följelentésük alapján a rendőrkapitány a nyugodtan dolgozó vasutasokat, mint a fegyenczeket, tucatszámra csitálja maga elé. A kihallgatások kora reggeltől késő délutánig tartanak.

A bizottságot hordó „fekete-kocsi” már megfordult Zsolnán, Szöllösön, Lamacson, Dévénytön és D.-Ujfalun. Ahol megfordult, mindenütt nagy keserűséget okozott a vasutasok között. Az izgalom általános.

A szombathelyi vasutasok. A hírhedt szombathelyi üzletvezető, *Pottyondy* a vasutasok ellen indított hajszából szintén kivette a maga részét. Ez a derék ur, aki az üzletvezetőség szombathelyi épületében, az állam költségén mindenki által megközelíthetetlen angol-parkot csináltatott magának, aki a hivatal tanácstermét a saját és a családja kényelmére zongorateremnek használja, aki a különben is szűk hivatal-helyiségek egyik tágas szobáját amateur-fotografálás céljaira, sőtétkamrának rendezte be, ez az ur, Pottyondy üzletvezető ur, a szombathelyi vasutasok réme, megszerkesztette följelentését és a királyi ügyészség annak alapján benyújtotta vádiratát a kir. törvényszékhez.

A megvádolt vasutasok: *Csontos Sándor* volt szombathelyi, jelenleg miskolczi műhelyhivatalnok, *Szentirmay Rezső*, *Kirnbauer* Lajos hivatalnokok, *Hosztinek* Imre dijnok, *Ményi* Béla, *Mellus* Jákó Lajos, *Ambrus* Gyula, *Lang* Imre, *Lőrincz* Antal irodatisztek.

A kilencz vádlottat a vádirat a szegedi ügyészség mintája szerint és ugyanolyan alaposággal a btk. 165. §-ába ütköző és 168. §. szerint minősített hatóság elleni erőszak büntetével vádolja, továbbá a kir. Kuria 58. sz. döntvénye értelmében közhivatalnokoknak minősítvén őket, a btk. 481. §-ának (hivatalos kötelesség megszegésének büntette) alkalmazását is kívánja.

Végül *Kirnbauer* Lajost, *Rozsi* Kristófot és *Vértes* Gyulát azzal vádolja a kir. ügyészség, hogy hivatali felebbvalóiknak a szolgálat teljesítését megtagadták.

A Judások bére. Ludvigh államvasuti elnökgazgató felhívta az összes üzletvezetőket, hogy magukkal hozva ama vasuti tisztviselők és alkalmazottakra vonatkozó személyi adatokat, kik bármily formában a sztrájk ellen közreműködtek, jelenjenek meg a kereskedelmi miniszteriumban e hónap 28-án tartandó értekezleten, ahol arról fognak tanácskozni, hogy azokat, akik a sztrájkkal szemben kitüntették magukat, mily módon jutalmazzák meg. A kitüntetés részben pénzbeli adomány, részben soron kívüli előléptetés lesz. Az értekezlet egyúttal a sztrájkban résztvevő vasuti alkalmazottak áthelyezéséről is határozni fog.

Az árulást, a legczudarabb galádságot Magyarországon tehát jutalmazni fogják és Ludvigh ur egy asztalnál ül oly alakokkal, akik től minden tisztességes ember undorral fordul el. Piha!

Csak várjanak! Ezzel biztatják az akorban dolgozó dunaparti raktári munkásokat, akik a vasuti sztrájk alatt egy fillér fizetést sem kaptak, holott a napibéresek és a nyugotinál az akordmunkások megkapták a fizetésüket. Nekik is ígérték ugyan napi 2 kor. 40 fillér kártérítést, de ha most az összeget kéri, azt kapják feleletül a raktárfőnöktől, s az állomásfőnöktől, hogy csak várjanak, míg

az igazgatóság elintézi a kérvényüket. De hát az igazgatóságnak most más dolga van. Keresteti a hitvány árulókat, a nyomorult sztrájktróket, hogy megjutalmazza őket. Erre kell a pénz is.

Kegyetlen kegyelem. *Krizsán* S. nyugati szertári munkás a csoportvezető utasítása szerint egy üres kocsi segélyével egy meg-rakott kocsit akart előbbre löketni. A lökés megtörtént, de közben Krizsán előre szaladt, hogy a meglökött kocsit odább tölje. Az üres kocsi azonban hirtelen visszaugrott, s Krizsánt az ütköző tányérja megnyomta. Krizsán hetekig fektült betegen s mikorra, úgy, ahogy felgyógyult, s munkába jelentkezett, tudomására adták, hogy helyét már betöltötték mással s ő el van bocsátva. Protekciós embert szorítottak a helyére, noha talán illendő lett volna bevárni, hogy mi is lesz az áldozattal, aki hivatásának lett a betege. Nagy könyörgésére azután mégis újra munkába fogadták, még pedig sokkal nehezebb munkába és kisebb keresettel. Régente 2 korona 10 fillért kapott naponta s most, hogy beosztották a szénlerakodókhoz, ami sokkal terheesebb munkával jár, csak 1 korona 60 fillért kap naponta. Így uzsoráskodik a Máv. még a beteg ember bőrére is. Még a betegséget is kamatoztatja, holott az emberséges eljárás az volna, hogy egy sértült munkást könnyebb munkára alkalmazzanak legalább a régi fizetés mellett. De hát máv. nem tud emberséges lenni. Ezt az érzést ott majd csak akkor ismerik, ha a munkások rátanítják.

A Máv. gondoskodása. *Nabubulszk* Pál 35 esztendő óta raktári munkás a budapesti nyugoti pályaudvaron. A nehéz munka beteggé tette, teljesen összetörte, s már huzamosabb idő óta beteg és munkaképtelen. A beteg emberről a Máv. silány betegpénzzel gondoskodik, ami kenyérre alig elég. A beteg ember a legnagyobb nélkülözéseknek volna kitéve, ha munkástársai nem gyűjtenének néha a számára. Ime, egy munkás, aki dolgozott 35 éven át az államnak, tönkre tette magát másokért, s most nem az állam, de azok gondoskodnak róla, akikért soha semmit se tett. Ez az eset mutatja, hogy égető kérdés a nyugbérügy, ha csak nem akarunk öreg napjainkban kegyelem-kenyéren élni.

Uhlyarik ur spiczli-rendszere. A szegedi üzletvezetőség területén egy kalauzzal ez az eset történt: Egy állomáson beszél egy hivatalnok. Midőn a jegyet kéri tőle a kalauz, csak személyvonatra érvényes szabadjegyet nyújt át. Koldusmódjára rimázkodik, hogy bálban volt, elverte a pénzét, nem képes a gyorsvonathoz a különbözeti jegyet megváltani.

— Vegye magához a szabadjegyet — így szólt a kalauzhoz — és ha esetleg vizsgáló főkalauz száll a vonatra, váltsa meg a fél harmadosztályu jegyet a sajátjából; hazaérkezve majd megküldöm a kiadását.

A kalauz visszaadta a jegyet és előzékenyen így szólt:

— Csak tessék egész nyugodtan utazni, hivatalnok ur. Nem lesz semmi baj!

Ezzel elváltak. A kalauz nem látta többet a hivatalnokot. Mily nagy volt azonban meglepetése, amieőn beosztási helyére megérkezve, a főnöke azzal fogadta, hogy az üzletvezetőségtől egy „levélke” érkezett számára.

A hivatalnok ur 5 korona büntetéssel hálálta meg a jószívű kalauz emberséges eljárását.

Ime, ez Uhlyarik spiczli-rendszere.

A máv. nyomda csoportvezetője, *Follajtár* József, igen brutális módon bánik a keze alatt levő gépkezelő nőkkel és emiatt igen gyakran éles összeütközés van a csoportvezető és gépkezelők között. Folyó évi április hó 1-én Libesberg J. panaszt emelt a csoport vezető ellen, hogy ez minden ok nélkül kiméltlenül kidobta a hivatalos helyiségből és könnyű testi sértést ejtett rajta. Miután a tanuk megerősítették a vádat, a

biróság el is ítélte a csoportvezetőt tizenöt napi fogházra, esetleg átváltoztatható 100 kor. fő, 50 kor. mellék, 40 kor. orvosi és 40 kor. ügyvédi költségek fedezésére. A koronatanúról azt állította a csoportvezető, hogy hamisan esküdött.

Ezért aztán Csállér büntető járásbíró rágal-mazás címén 6 napi fogházra ítélte, átváltoztatható 50 kor. fő, 10 kor. mellékbüntetés és az ügyvédi költségek fedezésére. Az iratok a máv. elnökségéhez a fegyelmi végett át-tétetnek.

A csoportvezető az ítélet ellen föllebezést jelentett be.

Munkásjubileum. Szép ünnepélyt rendeztek a magyar államvasutak gépgyárának kazánkovácsai pünkösöd másodnapján Rákos-keresztúron a Kaits-féle vendéglőben. Az ünnepély *Sedlák* Józsefnek szólt, kinek 30 éves működését az állami gyárban tették munkástársai ünnepélylyé.

Már a kora délutáni órákban jöttek munkástársaink nejükkel és gyermekeikkel az ünnepély színhelyére, hogy tanui lehessenek a 72 éves *Sedlák* iránt kifejezendő tiszteletnek.

A rendezőség megtett mindent, hogy az ünnepély sikerét biztosítsa és ezt a célt el is érte.

Öt órákor a jubiléus családjával együtt jelent meg. Megérkezését harsogó éljenzéssel fogadták. Midőn a munka ősz veteránját elhelyezték, a munkások nevében *Micholor* József üdvözölte a jubiléusot és örömeinek adott kifejezést, hogy a sors megengedte öreg munkatársuknak tiszteletüket kifejezhetni akkor, mikor munkásságának 30-ik évét az állami gépgyárban betöltötte.

Kovács József a segédmunkások nevében üdvözölte a jubiléusot és biztosította munkástársainak tiszteletéről és nagyrabecsüléséről.

Majd *Bubiák* György üdvözlétének kifejezése mellett rámutatott az arczképre, mint munkástársai ajándékára s egyúttal átadott neki egy igen szép dohányszőkezetet, amit szintén munkatársai vettek.

A jubiléus annyira meg volt hatva ettől a szép ovációtól, hogy nem volt képes hangosan szólni s csak könnyezve bírt néhány szót elmondani.

A meghívott vendégek közül *Kürschner* Jakab szólalt fel és mindenekelőtt köszönetét fejezte ki a bizottságnak azért, hogy őt is meghívták és hogy alkalmat nyújtottak neki, hogy a ritka és szép ünnepély tanuja lehessen. Mert ritka és szép ünnepély ez — ugymond — amelyen a munkások szeretete, ragaszkodása és szolidaritása nyilatkozik meg oly fényesen és meghatóan, a munka sulya alatt megöszült egyik társuk személye iránt. Harmincz évet tölteni becsületes munkálkodásban nem kicsinylendő dolog, hiszen ez egy egész emberöltő! De eltöltötte és ime itt van köztünk és tanuja annak, hogy munkástársai nagyrabecsülésének és szeretetüknek impozáns módon adnak irányában kifejezést. Másrészt bizonyos tanuságot is rejt magában ez a ritka ünnepély. Itt van előttünk *Sedlák* József tisztelt barátunk megöszülve, a 30 évi munkától kifárasztva és leolvashatjuk arcáról, hogy nem képes többé produkálni, elfáradt, kimerült. Vajjon gondoskodik-e róla az állam, mint munkaadója, úgy mint tisztviselőiről gondoskodik, hogy méltán kiérdemelt nyugbérét megkapja?! 30 évi sulyos, de becsületes munkálkodás után őt jogosan megillető gondoskodást róla, az állam mint munkaadó viseli-e, nyugdíját biztosítja-e?

Az állam mint munkaadó más erkölcsi törvények alatt áll, mint a magánspekulációra alapított magánvállalkozó. Az államnak mint munkaadónak jó példával kell előljárni s a munkásságnak oda kell törekedni, hogy az államot kötelessége teljesítésére kényszerítse.

Azután *Kovács* József beszélt még s ezzel az ünnepély hivatalos része befejeződött és következett a fesztelen mulatság, mely táncz-vigalommal folyt le és derült hangulatban tartotta együtt a jelenvoltakat a korai hajnali órákig.

Jogi tanács. Felszólítjuk az összes vasuti munkásokat, hogy bármiféle peres ügyben, melyet az államvasutak ellen megindítani akarnak, a *megindítás előtt* forduljanak akár személyesen, akár levél útján a „*Magyar Vasutas*” szerkesztőségéhez (Csömöri-ut 28. szám), ahol a szükséges utbaigazítást díjmentesen megkapják.

A vidéki városokban levő munkástársainkat felszólítjuk, hogy ahol még bizalmiférfit nem választottak volna, azt minél előbb tegyék meg, hogy az országos értekezletet megtarthassuk.

Máv. nyomda.

A „*Magyar Vasutas*” mult számában megemlékeztünk arról a piszkos és gyalázatos bánásmódról, melyben a máv. nyomda munkásai részesülnek. Ez azonban csak egy parányi kis része annak a sok-sok impertinens és aljas dolognak, ami ott történik. Egyrészt a helyszűke, másrészt pedig az általánosan ismert munkásság elnyomtatása miatt lehetetlen mindezzel egyszerre foglalkoznunk. Ázsiai állapotok uralkodnak itt s a személyzet 6–8 éven át kénytelen volt eltűnni mindezt.

Hanem változtak az idők, változtak az emberek is, és az emberekből, különösen a máv. nyomda birkatürelmü embereiből, végre kitört az igazság mellett való kardoskodás és a végelkeseredés következtében, nem pedig egyesek rábeszélése, vagy izgatása folytán, mint ezt hangoztatják, hanem az összes személyzet egyöntetű határozata folytán, az alább következő kérvényt voltak kénytelenek levél alakjában folyó évi május hó 12-én az igazgatósághoz küldeni:

Méltóságos Igazgató Ur!

Mély alázattal alulírottak, azon kéréssel járunk Méltóságod kegyes színe elé, miszerint kegyeskedne alább felsorolt kérésünket figyelemre méltatni.

Kérésünk indoklására a következőket legyen szabad felsorolni:

Az A/IV. szakosztályban, hol az összes értékek és szigoruan elszámolandó nyomtatványok előállításának, igen fontos szerepet játszik a nyugodtság, ami ugyan a hangoztatott fegyelem mellett ebben a nyomdában teljesen hiányzik. Hányzik pedig nem a személyzet hibája vagy hanyagsága folytán, hanem igenis a munkavezető *Duboványi (Grünwald) Hermin* korlátlan uralma folytán.

Teljes lehetetlen úgy a női, mint a férfi alkalmazottakra bízott felelősségterhes munkát elvégezni ott, ahol a női személyzet vezetésével egy oly nőt biznak meg, ki számtalanszor, ha kedve tartja, a gépekhez szükségelt és alkalmas nőket nem bocsátja rendelkezésre s ezzel pedig a nyomtatványok előállítása határozottan meg van nehezítve.

Ez ellen hasztalan a szakmunkásnak felszólalása, mert figyelemre sem méltatják.

Továbbá, lehetetlen komoly munkát végezni az olyan munkavezető mellett, ki napokon, sőt heteken át nincs a nyomdában, ha jelen is van a hivatalos órák alatt egy-két órát, akkor a legbotrányosabb scénákat idézi elő brutális viselkedésével. A női alkalmazottakat pedig még becsületükben is megtámadja, sőt verekedéseket is rendez, mi természetesen megbontrákozásra ad okot és lázas izgatottságot idéz elő.

Oda terjed tehát alázatos kérésünk, miszerint kegyeskedne Méltóságod *mielőbb a legszigorubb vizsgálatot ellene hivatalból elrendelni* és e helyzet megszüntetésére orvoslást nyújtani.

Ezen kérésünkkel azért vagyunk kénytelenek Méltóságod elé járulni, mivel már több ízben panasztemeltünk illetékes helyen, az ügyosztály-főnök urnál, azonban még

ez ideig semmiféle intézkedés nem történt.

Kérésünk megismétlésével azt vagyunk bátrak megjegyezni, hogy ezt az intézet reputációja — ugyszintén a magunk — érdekében tesszük.

Budapest, 1904. május hó 12-én.

Mély alázattal:
(az alulírottak.)

Fenti kérvény kézhez vétele után az igazgatóság azonnal kiküldött egy fegyelmi biztost, a csunya dolgok leleplezése miatt. F. évi május hó 14-én meg is kezdődött a jegyzőkönyv felvétele, még pedig igen szigoruan és minden elnézés nélkül és folyik még most is nap-nap után.

Elképzelhetjük tehát, hogy mennyi piszkos dolog fordulhatott elő, ha nap-nap után körülbelül 18 napig tart csak a jegyzőkönyv-felvétel, hol tisztességes, becsületes és igazán szorgalmas vizsgáló-biztos kezei működnek, ki csak az igazság kiderítésén fáradozik.

A jegyzőkönyv-felvétel megkezdése után néhány napra, azaz május hó 21-én a máv. nyomda személyzetének egy rendeletet olvastak fel, melyben: *Jámbor Tivadar* napi-béres megbizatik az A/IV. szakosztály szak-személyzetének szigorú ellenőrzésével, és hogy záros időn belül tegyen jelentést, hogy a személyzet *már eléggé ki van-e használva*, és hogy a felesleges személyzet nem volna-e redukálható.

Az állam tehát homlokegyenest ellentétbe jön a humanitással, midőn ilyen rendeleteket megtűr, melyek azt kérdezik, hogy *eléggé ki van-e már használva a személyzet*. Ki hallott még ilyet állami intézetben?

Az államnak az volna első sorban a kötelessége, hogy humanusan bánjon az alkalmazottaival, és ezáltal jó példát mutatna a kapzsi privát vállalkozóknak, kik ugyis a munkásnak még a vérét is kiszivnák, ha lehetne. Vagy talán még nem eléggé van kihasználva a munkás? Aki ebben kételkedik, az nagyon téved.

Hiszen számtalanszor dolgoztattak a máv. nyomda személyzetével éjjel-nappal, a végkimerülésig ebben a bűzös, egészségre ártalmas levegőben, úgy, hogy a személyzet legnagyobb része beteges. Igérték, hogy dupla órapénzt kapnak. Csakhogy midőn fizetésre került a sor, akkor még a szimplából is levontak többeknek egy-két forintot.

Tehát még ez *sem elég kihasználása a személyzetnek*? Vagy talán a bőrét akarják lehuzni a munkásnak azért a pár krajczárért, ki már ugyis alig tudja föntartani magát a mostani drágaság miatt?!

Akkor vegye tudomásul az igen tisztelt magyar kormány, hogy igenis, mindez tény és megtörtént dolog. Eddig még csak ki lehetett valahogyan tartani, végtelen nagy birkatürellemmel, de most már teljesen tartáhatatlanok az állapotok a máv. nyomdában.

Jámbor Tivadar betűszedő, évekkel ezelőtt vidéki nyomdatulajdonos volt, ki a szakmáját nem értette, ennek következtében megbukott. Ezek után feljött Budapestre abban a jó reményben, hogy itt majd boldogul szaktudás nélkül is. Belépett a székesfővárosi házi nyomdába szedőnek, hol rövid idő alatt ennek a tisztességes intézetnek a réme lett. Mindenféle kieszelhető módon, mézes-mázos beszédjével mindenkit ki akart játszani, és ha szép szóval nem sikerült neki, akkor erőszakhoz fogott, csakhogy társait mindenféleképpen elnyomhassa. Szakmáját nem érti, és mégis jobb állást szeretett volna elérni ebben a nyomdában, tehát még a feljebbvalói ellen is kivetette a hálóját, csakhogy célját elérje. Ez azonban balul ütött ki, mert ezek után az aljas dolgok után a *szószoros értelmében kidobták*.

Azután felcsapott könyv- és később szén-ágensnek, de itt sem boldogult. Végre protekciót szerzett valami uton és módon, és 3 év előtt bejutott a máv. nyomdába mint szedő. De itt még úgy sem használhatták, mert itt mindenféle magyar-, német-, francia-, angol- és orosz körutazási jegyek és még

sok más komplikált dolgok kerülnek elkészítés végett a nyomdába. Elbocsátani nem akarták, mert a máv.-nál a szaktudás nem számít, de annál többet a protekció!! Föltették tehát irodai munkák végzéséhez a könyveléshez. Már most elképzelhetjük, hogy a kit a székesfőv. házi nyomdából *munkaképtelenség* és még sok más *gyanus dolgok miatt kidobtak*, és 4 évig nem is dolgozott a szakmájánál, hogy milyen szakképzettséggel rendelkezhetik most!

Egy ilyen embert rendeltek ki a máv. nyomda szakszemélyzetének szigorú ellenőrzésére és redukálására, ki hátra tett kezekkel sétál egész nap a személyzet között. Néha-néha eszébe jut, hogy ellenőriznie is kellene. Igen ám, de hogyan, ha nem érti. Azért mégis ellenőriz, mert minden szedést, gépet, nyomtatványt megnéz, mintha értene hozzá.

Számtalanszor olyan újítást vagy átalakítást ajánl egyik-másik szakmunkásnak, mit az már 8—9 év óta a legjobb szaktudása szerint végez, sőt még a művezetőt, ki 25 évi tapasztalata és biztos tudása szerint jár el, még azt is szinte kihívó kérdésekkel ostromolja.

Már most azt kérjük, ki felel azért, ha az említett rendelet folytán *Jámbor Tivadar* tényleg jelentést tesz az illető főnöknek, aki e feladatnak lelkiismeretesen megfelelni nem képes azért, mert az ő szakismerete sokkal kisebb, mintsem egy ilyen intézet felett szakbírálatot tudna mondani.

Látogatás Hrosz Antalnál.

(Korcsma helyiség. Az asztalnál egy csehképű, vörös szakállu, zwickeres atyafi ül és iszogat nyugodalmasan. A harmadik korsó sört hozzák, amikor egy küldöttség jelentkezik nála.)

— Bocsánat, ugy-e bár ön Hrosz ur, a nyugbér-bizottság örökös elnöke?

— Kirem szépen az vagyok, de miből teczik aztet gondolni?

— Iből! Hát ki ne ismerné Hroszt? Az ön népszerűsége tulmegy a kárpátokon és az Adrián.

— No, ez nagyon szép maguktól. Mit szolgálhatok? Óra, láncz vagy gyűrű tetszik?

— Nem, nem, mink a nyugbér dolgában jöttünk kérdezősködni.

— Á ja, nyugbér, majd hogy elfelejtettem, hogy én a nyugbér-bizottság elnöke is vagyok. De hát tetszik tudni a harmadik krigli s ilyenkor az ember elfelejti már a gondjait.

— Hát olyan nagy gondja magának a nyugbér?

— No hát tetszik tudni, sok bajt csinál. A Hieronymi kegyelmes ur, a Müller Jancsi, a Banovits mindig tanácsokat kérnek tőlem. És én promt akarok kiszorgálni az én kundschaftjaimat, akik tőlem vesznek valamit.

— Ha maga nekik is tud tanácsot adni, akkor talán azt is tudja, hogy mi igaz abból, hogy az északi főműhely munkásai a legutolsó gyűlésen elhatározták, hogy magának még életében szobrot emelnek a mázolók műhelyében.

— Igen, igen, szó volt ilyenféléről, de teczik tudni, bajos dolog ez, mert én nem tudok modellt ülni. Én csak a sörös-kriglik közt ülök a kocsmába; itten nem lehet modellezni. De ne irassák ezt ki a Magyar Vasutasba! Inkább adok maguknak olcsón, kicsi részletre ékszereket.

— Köszönjük szépen, de inkább mondja meg, hogy mi lesz a nyugbérrel?

— Meg lesz, meg lesz. De csak ugy részletekbe, mert teczik tudni, én csak részletekbe csinállok.

— És részletekbe fizeti a kölcsönkért szalonruhát is, melyben a miniszternél volt?

— Mit, magok szemtelenkedik? Maguk ugy-e czuczilisták? Jó, jó, most már tudok ezt is. Vigyázni csak magukra. (Felemel egy korsót, hogy hozzájuk vágja. De látja, hogy a sörös-korsó félig még telt, előbb kiissza. Ez alatt a küldöttség elsiel.)

Külföld.

Svájcz a vasutasoknak. A svájci magánvasutakat az állam néhány év mulva átveszi s már most megállapodott abban, hogy a vasutasok pihenője s a vasárnapi munkaszünet milyen legyen. Kimondották,

hogy a tisztviselőnek, alkalmazottak és munkásnak kellően fölosztva ötvenkét szabadnaája lesz, ebből tizenhétnek mindenesetre vasárnapra kell esni. A pihenő-nap teljes huszonnégy óráig fog tartani és legalább hat órával megtoldják, hacsak azt a törvényben előírt szakadatlan szünidő közvetlenül meg nem előzte. A szabad napnak mindenkor éjjeli pihenővel kell végződnie s arról is gondoskodnak, hogy az alkalmazott szabad napját lakóhelyén tölthesse. A fővasutaknál alkalmazott lokomotív- és vonat-személyzetnek, valamint az e vasutak nagyobb pályaudvarain szolgálatot teljesítő személyzetnek ezenfelül a hatodik szolgálati év betöltése után évenként még nyolcz napig tartó szabadság-időre is joga van. Vasárnap, valamint ünnepnap, vagyis ujesztendő napján, nagypénteken, áldozócsütörtökön és karácsonykor minden teherszállító szolgálatnak szünetelnie kell: kivéve az áruknak és állatoknak gyors-szállításként való továbbítását. A kantonoknak jogukban áll évenként még négy oly ünnepnapot meghatározni, melyeken közönséges árut fölvenni vagy kiadni nem szabad.

Levelek.

A Budapest dunaparti teher pályaudvar akord munkásai és az ott levő raktár-főnök között az egyetértés a lehető legrosszabb, ami annak tulajdonítható, hogy a főnök *különféle privát munkát vállal* a munkások bőrére. A munkát félig ingyen végezteti s így természetes, hogy az ő zsebei hamarosan megtelnek azokból a garasokból, melyeket a munkások bőréből lehuzott. Ha az ember szól emiatt, ugy az a felelete, hogy a kapu nyitva, tessék odább állani. De nem oda Buda! A munkások bőrére ne gsefteljen s ha mégis megteszi, fizesse őket emberesen.

Máv. nyugoti műhely. A nyuzás, kizsákmányolás itt is oly mértékben folyik, mint a legtöbb műhelyben. *Salczburger* osztálymérnök intézi a nyuzást, akiről különben tudvalevő, hogy a vasuti sztrájk alkalmával „gutaütés” érte. Később azonban kitudódott, hogy ez csak olyan megrendelt gutautítés volt. Az osztálymérnök ugyanis elakarta kerülni azt, hogy a vasuti alkalmazottak erkölcsi támogatásért hozzáforduljanak. A gutautított szinlelte tehát s amikor a sztrájk megszűnt, az osztálymérnök is felgyógyult a megrendelt betegségből. *Salczburger* urat különben az itt levő miskolcziai is elég jól jellemezték. Embertelen viselkedése ott is megbotránkozást, általános elégedetlenséget keltett mindenfelé, amikor Miskolczon garázdálkodott. Persze, hogy a miskolcziai eléggé sajnálkoztak a budapestieken, amikor megtudták, hogy ezt az emberbőrbe bújtatott micsodát idetették a fővárosba. Különben őt és kartársát, *Policzer* Jenőt, a munkások a legvadabb gyűlölettel elteltlen nézik csak. S ha az urak nem lesznek emberségesebbek, a munkások fogják módját találni annak, hogy miképpen oktassák ki ezeket az embereket emberségre. A lóhere harmadik levele *Császér* Elek, az asztalosok művezetője, aki fölfelé ugy akarja magát behizelegni, hogy munkásait megnyuza, a munkabérek sok csalafintasággal lenyomja. Olyan mákvirág tehát ő is, mint akinek sok társa van, de lesz a munkásoknak gondja arra, hogy ez a mákvirág ne nőjön tulságosan magasra.

A nyugbér-bizottság. Ezen bizottság tagjai szent és sérthetetlenek, nekik minden szabad, másnak semmi. Ők gorombáskodhatnak azokkal, akikkel akarnak. Nem rég történt, hogy egy munkástársunkat, aki elfoglaltsága miatt a nyugbér-bizottság egy tagjának valamely utasítását el nem fogadta, ezért mindenféle goromba szavakkal támadták meg. Az illető munkás szintén hasonlóan felelt vissza, mit a nyugbér-bizottsági tag besugott az illetékes fölfebbvalójának. A munkástársunk két korona

pénzbüntetésre lett megbüntetve csak azért, mert a nyugbér-bizottsági tag csoportvezető és fölfebbvaló s így fegyelmi sértést követett el. Utóbb *Müller* János főfelügyelő a pénzbüntetést egy koronára redukálta nagykegyesen.

A munkások özvegyei, kiknek férjeik elhaltak, vagy kiknek férjük az északi főműhelyben baleset folytán halt el, olyan segítségben részesülnek, hogy a máv. ad nekik segítséget, amely abból áll, hogy napi két koronáért munkát végeztetnek velök, és ezért kapnak egy kevés segítséget. Ezen munkát évekkel ezelőtt munkások végezték. Személykocsik tisztogatása, mosása, szőnyegek porolása stb. mindezen munkálatokat sokszor télen az udvaron kell végezniök 2¹/₂ méter magasra föl-emelt kocsikban. Ennek a mult évben az lett a következménye, hogy közülük egy leesett és karját törte. Kovács Mihály, a kocsivizsgáló lakatos örökösen hajszoja, kétszerháromszor is kitisztittatja velök a kocsikat. Ilyen nyugdija van a vasuti munkás özvegyének. De ezen munkát is csak azok kap-hatják, kiknek férjeik csoportvezető volt, vagy munkaközben lelte halálát, mások nem részesülnek ilyen segítségben sem.

Máv. pályafentartás. Gyalázatos, ocs-mány módon nyuazzák itt is azon szegény, szerencsétlen embereket, kiket a sors a Máv. pályafentartás karjai közé kergetett. Az oly fáradságos és életveszélyes munkálatokért, melyeket itt kell végezni, a napszámos 1 koronától 1 korona 80 fillérig, az ipari munkás 2 koronától 4 koronáig keres naponta. Megjegyzendő, hogy az utólag említett nagyobb összegeket csak a kegyben álló protekciósoknak juttatják. Ezen adatok már maguk mutatják, hogy a mostani drágaság mellett az illetőknek családjukkal egyetemben nem juthat másra, mint száraz kenyérre és csak néhanapján fűszerezhetik azt vöröshagymával és sóval. De a Máv. pályafentartás nagy bölcseséggel és jobb jövedelemmel bíró vezetői, ezen sanyaru keresetet is soknak tarják, s a Máv. legfőbbjének tetsző dolgot cselekedni óhajtván, azt akként mutatták be, hogy éhező munkásaiknak azon kevés jövedelmét még különféle levonásokkal kisebbitik.

De hitványságukat azzal mutatják ki legjobban, hogy a Máv. pályafentartás pri-békjeit uszítják a szegény munkásokra, kiket ezen kenetteljes buzdító szavakkal hajszoznak a visszamaradt munkák elvégzésére: „Most pedig dolgozz, ugyis eleget pihentél már.” Így akarják elérni azt, amit takarékoskodás címén a munkásoktól elraboltak.

Beosztásuk is gyönyörű képet tár elénk. Hihetetlennek tetsző, hogy egy 12 év óta a Máv. szolgálatában álló egyént 1 korona 60 fillér napibérrel fizetnek azon kitarító, hű szolgálataiért, amelyek közben még nyomorékká is vált. Mig ellenben piros pozsgás 20 éves gyerkőczöket irodai és őrszolgálatra alkalmaznak, kik ha szolgálatukat akként végzik is, hogy az őrség alkalmával róluk a kabátot lelopják, mégis a kegy és megelégedés fényében sütkérezhetnek; — persze, mert a protekció révén azok megbánthatatlanok.

Hogy ez tarthatatlan állapot, azt mindenki jól tudja és senki nem róhatja fel, ha ily eljárás ellen tiltakozunk, hogy ezen tiltakozó szavunk ne legyen a sivatagban elenyésző szó, mindannyiunk jóvoltáért kell, hogy egymás mellé sorakozva, együttesen, közös akarattal hangoztassuk, a méltányos és kiérdemelt kereset biztosítását.

Debreczeni mintaműhely. A debreczeni mintaműhelyben olyanok az állapotok, amilyeneket talán sehol az országban sem tapasztalhatunk. Köszönhetjük pedig ezeket az állapotokat *Podoczky* Béla műhelyfőnöknek, aki ipari munkásokat 2 kor. 20 és 2 kor. 60 fillér közötti alapbér mellett dolgoztat. Ily munkabéreket más műhelyekben napszámosok is megkeresnek. Ha a munkás a saját hibáján kívül a legcsekélyebb mulasztást követi el, például ha a kapu kijáratában egy-

két pillanatra megáll, ezért már magas pénz-büntetést vetnek ki reája.

Hogy ezt az urat híven jellemezzük, fel-
említjük, hogy az V. osztály kis alapterü-
munkásai közül két munkás járt nála, az
összes munkások megbizásából béremelést
kértek. Ezért a kérésért cserébe azt kapták,
hogy Podoczky a javítást kérők azonnali el-
bocsátásával fenyegetődzött s a kihallgatást
az elégedetlen munkások között azonnal meg-
is kezdette. De nem minden munkásember-
rel szemben viselkedik Podoczky ur ily ke-
ményen. Vannak neki is kedvencei, akiknek
4 és 4 kor. 20 fillér bért juttat. Ezeknél a
kedvenceknél tudakozódott, hogy miért elé-
gedetlenek a munkások, mintha bizony ezek
jobban tudnák, hogy hol szorít a más ember
cipője.

Nem különb legény *Pogány Ármin*, a IV.
osztály népszerű főnöke, ki tele szájjal or-
ditja, hogy mennyire szíven viseli a munká-
sok sorsát. De ez csak mesebeszéd, mert ha
a munkás akármiféle dologban hozzáfordul,
a kérését mindig megtagadja. A legnehezebb
és legfelelősségteljesebb munkát silányul
fizeteti, s amikor a 2 korona 60 fillért ke-
resők javítást kértek, azt felelte, hogy egy
géplakatosnak ez nagyon szép kereset.

E *máv. műhely szereldéjében* sem külön-
bek az állapotok. Van itt egy *Caprinyi Jó-
zsef* nevű művezető, aki valamikor jogosnak
ismerte a sztrájkot. Ez persze akkor volt,
amikor a sztrájk *neki* biztosított előnyöket.
Azóta változtak az idők és Caprinyi uram
ellensége lett a sztrájknak is, meg a mun-
kásoknak is. Ma már gyűlöli, üldözi a mun-
kásokat.

De hát így van ez minden tudatlan em-
bernél. És Caprinyi uram elég tudatlan és
elég gonosz is melléje. Gonoszságában kárt
okoz a munkásnak, ahol csak teheti. De
kárt okoz tudatlanságában a *máv.-nak* is,
mert így például a mozdonyon lévő kor-
mányműveket és egyéb alkatrészeket úgy
akarja rendben tartatni, hogy azokat pusztá
csiszolással kifényesíteti. Ezelőtt 3—4 esz-
tergályos munkás tartotta rendben ezeket az
alkatrészeket, míg most Caprinyi csak egy
embert alkalmaztat csupa takarékoságból.

Felhívjuk ezekre az állapotokra a műhely-
főnökség figyelmét, de figyelmeztetjük arra
is, hogy lelketlenül nyuzzák a munkások
bőrét, anélkül, hogy ebből a *máv.-nak* bármi
haszna lenne. Mert hiszen a szakemberek
előtt köztudomású, hogy ilyen takarékosko-
dás és az ilyen természetű munkánál a nyu-
zás éppen nem válik az üzem előnyére.

Szombathely. Itt valóságos őrjöngéssel
működik a basáskodás a vasuti munkások
ellen. A „Magyar Vasutas” üldözésében annyira
mennek, hogy a nagy urak kihírdették, hogy
aki a lapot járhatja vagy olvassa, azt bünte-
tésből áthelyezik az egyik osztályból a másikba.
Aki pedig a lap érdekében agitál, előfizető-
ket gyűjt, azt elbocsátják. A nagy urak buta
koponyái ily eszközökkel akarnak elnyomni
egy mozgalmat, mely a munkásság legszen-
tebb céljaiért indult. Mily ostobaság! Hát
nem tudják Szombathelyen, hogy az eszmé-
nek semmiféle butasággal nem lehet utját
állani?

Zólyom. A hegyek között is csak olyan
levegő jár, mint az alföldi városokban. Rossz,
bűzös az itt is, a sok megromlott szolgálalek-
től, akik a vasuti munkást rabságban akarják
tartani. Ily rabszolgotartó a zólyomi műhely-
főnök. Ez az ur azt szeretné, hogy az ottani
munkások beérjék azzal a szellemi táplálék-
kal, melyet ő kotyvaszt. Minden másnak ellen-
sége. A „Magyar Vasutas” legutóbbi száma
ellen valóságos hajtvadászatot indított. A
lap megérkezése után kereste, kutatta, hogy
kinél van egy-egy példány a lapból. Egyes
számokat el is kobozott, nem gondolva arra,
hogy ehhez semmiféle joga nincs. Az ilyen
eljárást magyarul jogtalan eltulajdonításnak
mondják, mert aki a más tulajdonát képező
lapot elveszi, az ugyanazt teszi, mintha a
mások cipőjét, vagy ruhaneműjét emelné el

egy jól meglesett pillanatban. Hát az urak
már ilyesmire is vetemednek? Ugy tudjuk,
van elég eltulajdonítani való Zólyomban s
nem kell éppen a szegény ember szerze-
ményét elmarkolászni.

Zágráb. A „Cervena Sloboda” horvát
testvérlapunk munkatársa írja a következőket:
Május elsején a vasuti munkások nagyszám-
ban vettek részt a májusi felvonuláson. Igaz,
hogy sokan mertek résztvenni, no meg közbe
játszott az is, hogy katonai szolgálatot kellett
teljesíteni. A menet ilyen feliratu táblával
haladt a szabadba: A tudomány hatalom!
A polgári osztályokat meggyőzhette ez a fel-
vonulás arról, hogy a századok óta egymást
fanatikusan gyűlölő magyarok, horvátok, mint
egyesülnek egymással a szociáldemokrácia
eszméjében. Ami a műhelyt illeti, van itt
Krankoto Albert nevű művezető, aki a fé-
nyező és kárpitos-munkások fölé van ren-
delve. Ezt az embert munkásai átkozni fog-
ják akkor is, ha a tébolyda ajtaja örökre
bezárul mögötte. Mert ez az ember minden,
csak nem ép eszű. Idegrendszerét az irigység
annyira tönkre tette, hogy az elmúlt télen
hat hétig volt Budapest egyik megfigyelő in-
tézetében. S ilyen művezetőre biznak tisztes-
séges munkásokat. Brutális bánásmódja és
bérlevonásai miatt a munkásság annyira
meggyűlölte, hogy attól kell tartani, hogy
tettelegességre kerül a dolog, ha csak hama-
rosan el nem pusztul onnan.

Hogy milyen fajtából való ember, kitűnik
abból, hogy egy munkás övegye kocsimo-
sásra hozzá van beosztva szolgálatra. Az
asszonynak az utalványokat csak a hónap
végén adja ki, s akkor 8—10 koronával
megkárosítja még ezt a nyomoruságban élő
asszonyt is. A műhelyfőnök hangoztatja ugyan
az igazságszeretét, de ha csak ennyire marad
igazságos, ám lássa a következményeket.
(Lapzártakor levélben értesítenek bennünket,
hogy *Krankoto* művezetőt Debreczenbe he-
lyezték át. A szerk.)

Felelős szerkesztő és kiadó:

FARAGÓ PÁL.

Mindennemű levelezések és egyéb küldemények a
MAGYAR VASUTAS szerkesztőség és kiadóhivatalába,
VII., Csömöri-ut 28. szám alá intézendők.

A NÉPSZAVA

társadalomtudományi könyvkereskedés és
kiadóvállalat

kiadványainak jegyzéke.

A mi hőseink! Hogyan küzdöttek az orosházi
munkások a kivételes állapot idején? Irta Csizmadia
Sándor. — 48 oldal.

Kereszténység és szocializmus. Bebel és Hohoff
káplán vallási vitája. Fordította Bokányi Dezső.
Második kiadás. — 32 oldal.

Hazafiság és nemzetköziség. Irta Garami Ernő. —
48 oldal. — Most jelent meg.

A szociáldemokrácia evangéliuma. Igaz tanok
a magyar munkásnépnek. Második kiadás. — 32
oldal.

A nép pártja-e a néppárt? Irta Csizmadia Sándor. —
32 oldal.

A csuhások. (Az esküdtszék fölmentette.) Harmadik
kiad. 32 old.

Szózat a nőkhöz. Irta Kelecsényi György. Második
kiad. 32 old.

A felsorolt hét füzet 28 fillérért (az összeg bélye-
gekben előre is beküldhető) kapható.

A bányászok helyzete. — 32 oldal . . . 20 fill.

Dr. Balázs, Tudomány és vallás . . . 20 „

Baron és Weltner. Mit mond János gazda
a szociálistákról . . . 16 „

Basky Lajos. A munkásosztály helyzete. A munkásmozgalom. A szocializmus. New- yorki kiadás	16 „
Bokányi, Marx Károly élete és működése	16 „
„ A társadalom és az általános vá- lasztási jog	16 „
Dietzgen J., A szociáldemokrácia jövője	10 fill.
Csizmadia S., A föld	10 „
Csizmadia, Mit akarunk? A magyarországi szociáldemokrata párt programjának ma- gyarázata	20 „
Csizmadia, A földművelő munkásság hely- zete és feladata	20 „
Engels (ford. Bokányi), A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig	20 „
Hol az igazság? 20 fillér helyett	10 „
Ingwer-Csebrenyák, A szocializmus törté- nelméhez	20 „
Kautsky (ford. Garami Ernő), Marx gazda- sági tanai, kötte	3.— „
Külföldi Viktor, Egy felforgató munkás. Szocialisztikus színmű. Második kiadás	30 „
Külföldi Viktor, A szociálisták politikai, társadalmi és gazdasági programja	30 „
Lassalle F., Mi az alkotmány? Hatalom és jog, ford. Bokányi	16 „
Lafargue Pál, A gazdasági materializmus. Marx Károly tanai alapján. (Fordította Alpári Gyula).	12 „
Lafargue Pál, A tulajdon fejlődése	20 „
Marx K. Bér munka és tőke (ford. Weltner)	20 „
Marx és Engels (ford. Bokányi és Pfeifer), A kommunisták kiáltványa	20 „
Pey-Ordeix Segismundo, A jezsuiták (Pa- ternidad)	20 „
„ Csinos kötésben	40 „
Szabados, A magyar nép kateája	10 „
Stern J., A szocializmus alaptételei	16 „
Wankó Károly. Az iszákosság és következ- ményei	10 „
Weitling Élete és tanítása (Egy szegény bűnös evangéliuma). Leszállított áron	80 „
Wolf H., Miért nem maradtam néptanító? (ford. Bokányi)	16 fill.
Az első magyarországi földmivessz kongresszus 1897. évi jegyzőkönyve	20 „
A magyarorsz. szakegyletek és szakszervezetek 1899. évi I. kongresszusának jegyzőkönyve	20 „
A magyarorsz. szakegyletek és szakszervezetek 1901. évi II. kongresszusának jegyzőkönyve	20 „
A magyarországi szociáldemokrata párt 1902. évi IX. pártgyűlésének jegyzőkönyve	40 „
„Marseillaise“-kép, gyönyörű színyomatban kemény kartonra felhuzva	20 „
„Marseillaise“-képért vidékre 10 f. csomagolási költ- séget számítunk.	

Dalok, szavatok és költemények.

Csizmadia, Proletárköltemények — kor. 40 fill.	
Vászonba kötve	1 „ — „
„ Küzdelem, izléseken kötve	2 „ 50 „
Dalok és szavatok, összeállította	
Csizmadia S., füzve	— „ 30 „
Csinos vörös vászonkötésb. — „ 50 „	
Petőfi Sándor összes költeményei, művészi illusztrációkkal, díszes, egész vászonkötésben	1 „ 20 „
Velszi Bárd, Boru. Füzve	1 „ — „

Megrendelések így címzendők:

NÉPSZAVA könyvkereskedés

Budapest, VIII., József-körút 18.

Vidéki megrendeléseknél postaköltség is számi-
tandó. Kisebb rendelések csakis a pénz előleges
beküldése mellett eszközöltnék. — Könyvjegy-
zékeket úgy magyar, mint német pártirodalom-
ról, kívánatra díjtalanul küldünk.

Festő

elvállal arczképfestést, krétarajzokat, vászonra
vagy papírosra vetve. Hü utánzatért kezes-
kedik

Dávid Károly

Lipót-körút 8.